ECLI:LV:AT:2020:0922.C39076117.8.S
Lieta Nr. C39076117, SKC–89/2020
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
SPRIEDUMS
Rīgā 2020.gada 22.septembrī

Senāts šādā sastāvā:
senators referents Intars Bisters,
senators Valerijs Maksimovs,
senatore Marika Senkāne

izskatīja rakstveida procesā SIA „Valmieras Namsaimnieks" kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2018.gada 21.septembra spriedumu civillietā /pers. B/ prasībā pret SIA „Valmieras Namsaimnieks" strīdā par pienākumu segt ūdens patēriņa starpību.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. B/ tiesā cēlis prasību pret SIA „Valmieras Namsaimnieks", kurā apstrīd pienākumu segt 205,25 EUR par starpību (86,547 m^3 apjomā) starp daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas kopējā ūdens skaitītāja rādījumu un dzīvokļu īpašumos uzskaitīto ūdens patēriņu.

Prasība pamatota ar Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 3.punktu, kas dzīvokļa īpašniekam uzliek pienākumu norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem.

/pers. B/ nav patērējis norādīto ūdens daudzumu. To neietekmē arī apstāklis, ka viņam piederošajā dzīvokļa īpašumā Nr. /numurs/ /adrese/, uzstādītie ūdens patēriņa skaitītāji verificēšanai noņemti, nepiedaloties pārvaldnieces pilnvarotajam pārstāvim, ko SIA „Valmieras Namsaimnieks" interpretējusi kā plombu noņemšanu bez saskaņojuma.

[2] Ar Valmieras rajona tiesas 2018.gada 22.janvāra spriedumu prasība apmierināta.

[3] Izskatījusi lietu sakarā ar SIA „Valmieras Namsaimnieks" apelācijas sūdzību, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2018.gada 21.septembra spriedumu prasību apmierinājusi. SIA „Valmieras Namsaimnieks" uzlikts pienākums veikt pārrēķinu prasītājam izstādītajā rēķinā Nr. /numurs/, izslēdzot no tā pozīciju - 205,25 EUR par ūdens starpību.

Spriedumā norādīts šāds pamatojums.

[3.1] Dzīvojamās mājas /adrese/, dzīvokļu īpašnieku kopības 2014.gada 30.septembra lēmuma 10.9.punkts noteic, ka ūdens patēriņa skaitītājus uzstādīt un nomainīt drīkst arī citas personas, ne tikai pārvaldnieks, bet šādā gadījumā skaitītāja pievienošanas vietu atplombē un noplombē pārvaldnieks. Atbilstoši lēmuma 10.14.1.apakšpunktam, ja ūdens patēriņa skaitītāji ir bojāti vai nav noplombēti, dzīvokļa īpašniekam ir pienākums maksāt ūdens patēriņa starpību, kas veidojas no visas dzīvojamās mājas ūdens patēriņa, atņemot dzīvokļu individuālā ūdens uzskaites patēriņa kopsummu.

[3.2] Pārvaldniece maksu par visas dzīvojamās mājas ūdens patēriņa starpību iekļāvusi prasītāja rēķinā, pamatojoties uz faktu, ka /pers. B/ dzīvokļa īpašumā uzstādītajiem ūdens patēriņa skaitītājiem, kuriem tuvojās verifikācijas beigu termiņš, pievienojuma vietas plombas noņemtas bez pārvaldnieces darbinieka klātbūtnes.

[3.3] Civillietu tiesas kolēģija dzīvokļu īpašnieku kopības 2014.gada 30.septembra lēmuma 10.9.punktu vērtē kā pretrunīgu, jo nav saprotams, kāda nozīme ir pārvaldnieces darbinieka klātbūtnei pie ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas un maiņas, ja attiecīgās darbības, kas ietver arīdzan pieslēguma vietas atplombēšanu, var veikt ne vien pārvaldnieks, bet jebkura kvalificēta trešā persona. Lietā nav pierādījumu, ka prasītājs viena mēneša laikā patērējis ūdeni prasībā norādītās summas apmērā vai iejaucies ūdens patēriņa skaitītāju mērījumos, tāpēc nav pamatoti un samērīgi visas dzīvojamās mājas ūdens patēriņa starpību pieprasīt no /pers. B/.

Nedz Ministru kabineta 2015.gada 15.septembra noteikumi Nr. 524 „Kārtība, kādā nosaka, aprēķina un uzskaita katra dzīvojamās mājas īpašnieka maksājamo daļu par dzīvojamās mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem", nedz Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumi Nr.1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu" (turpmāk - Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumiem Nr.1013), nedz dzīvokļu īpašnieku kopības 2014.gada 30.septembra lēmuma 10.14.1.apakšpunktā nav paredzēts pienākums maksāt visu ūdens patēriņa starpību, ja plombas noņemtas bez saskaņojuma, kā tas norādīts aktā par ūdens nelikumīgu lietošanu prasītāja dzīvoklī.

[4] Kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2018.gada 21.septembra spriedumu, norādot uz procesuālo tiesību normu pārkāpumiem un materiālo tiesību normu nepareizu piemērošanu, iesniegusi SIA „Valmieras Namsaimnieks", lūdzot spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai.

[4.1] Civilprocesa likuma 452.panta trešās daļas 4.punkta pārkāpums izpaužas apstāklī, ka ar tiesas spriedumu aizskartas pārējo daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese/, dzīvokļu īpašnieku intereses, jo izskatāmās lietas rezultāts pienākumu segt ūdens patēriņa starpību faktiski uzliek visiem pārējiem dzīvokļu īpašniekiem, ņemot vērā apstākli, ka pārvaldniece darbojas saskaņā ar dzīvokļu īpašnieku sniegto pilnvarojumu dzīvojamās mājas pārvaldīšanas līguma ietvaros un saskaņā ar kopības lēmumu.

[4.2] Tiesa uz lietā konstatētajiem apstākļiem nepareizi piemērojusi Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumus Nr.1013, jo strīdus tiesisko attiecību tie neregulē.

[4.3] Tiesa, neesot attiecīgajai prasībai lietā, atzinusi dzīvokļu īpašnieku kopības 2014.gada 30.septembra lēmumu par netaisnīgu, tādā veidā

aizskarot ar Dzīvokļu īpašuma likuma normām dzīvokļu īpašnieku ekskluzīvā kompetencē nodoto jautājumu izlemšanu.

Tiesas rīcība, dodot vērtējumu kopības lēmumam, varētu tikt atzīta par atbilstošu likumam, ja prasība būtu celta pret kopības dalībniekiem jeb dzīvokļu īpašniekiem, kuri balsojuši „par" kopības lēmumu. Šāda prasība lietā nav celta, bet lietas iznākums skar tieši dzīvokļu īpašnieku intereses, jo pārvaldniece rīkojas nevis savas iniciatīvas vadīta, bet gan dzīvokļu īpašnieku dotā uzdevuma ietvaros. Dzīvokļu īpašuma likuma 16.panta ceturtajā daļā noteiktais termiņš dzīvojamās mājas /adrese/, dzīvokļu īpašnieku 2014.gada 30.septembra lēmuma apstrīdēšanai ir notecējis, turklāt pats prasītājs ir balsojis "par" šādu kopības lēmumu.

Motīvu daļa

Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz personu, kura to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Senāts atzīst, ka spriedums atceļams.

[5] Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 3.punkts noteic dzīvokļa īpašniekam pienākumu norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu. Savukārt kārtība, kādā nosaka, aprēķina un uzskaita katra dzīvojamās mājas īpašnieka maksājamo daļu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumiem, ietilpst dzīvokļu īpašnieku izņēmuma kompetencē, kā to noteic šā likuma 16.panta otrās daļas 9.punkts.

Lietā ir nodibināts, ka dzīvojamās mājas /adrese/, dzīvokļu īpašnieki 2014.gada 30.septembrī, savstarpēji vienojoties, vienbalsīgi pieņēma lēmumu "Par kārtību, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu", kas ir saistošs visiem dzīvokļu īpašniekiem. Šis lēmums pēc savas juridiskās dabas ir dzīvokļu īpašnieku vienošanās, kādā veidā kopība organizē ar dzīvokļu lietošanu saistīto pakalpojumu uzskaiti, norēķinu kārtību, kā arī paredz sankcijas par noteiktās kārtības neievērošanu.

Šī lēmuma 10.9.punkts paredz, ka neatkarīgi no tā, kura persona dzīvoklī uzstāda vai maina ūdens patēriņa skaitītāju, pievienošanas vietu atplombē un noplombē pārvaldnieks. Savukārt atbilstoši šī lēmuma 10.14.1.punktam, ja veidojas starpība starp mājas kopējā ūdens skaitītāja rādījumu un dzīvokļu īpašumos uzskaitīto ūdens patēriņu, šo starpību vispirms sadala atbilstoši atsevišķo īpašumu skaitam starp dzīvokļa īpašniekiem, kuru dzīvokļos esošo ūdens skaitītāji ir bojāti, tie nav noplombēti, to plombējums ir bojāts vai skaitītāji nav verificēti triju mēnešu laikā pēc verificēšanas termiņa beigām.

Tātad īpašnieki ir paredzējuši īpašu kārtību, kādā tiek organizēta ūdens patēriņa uzskaites nodrošināšana ar mērķi izslēgt iespēju saņemt pakalpojumu bez uzskaites.

Nav vietas šaubām, ka šo mērķi iespējams sasniegt tikai tad, ja ūdens uzskaiti nodrošina kumulatīvi gan skaitītāja plomba, kuru uzstāda ūdens patēriņa skaitītāja verificēšanas iestāde, gan skaitītāja pievienojuma vietas plomba, kuru uzstāda apsaimniekotāja, jo, neesot vienam vai otram nodrošinājuma elementam, pastāv iespēja saņemt pakalpojumu bez uzskaites. Ja pienākums - saglabāt uzskaites nodrošinājuma plombas neskartas – nav izpildīts, tad dzīvokļa īpašniekam iestājas atbildība, kā to noteic kopības lēmuma 10.14.1.punkts.

[6] Ūdens lietošanas uzskaites pārkāpums ir fakta jautājums, tāpēc tiesas uzdevums ir pārbaudīt, vai pušu uzdotie apstākļi atbilst tiesību normas sastāva pazīmēm, kas regulē strīdus tiesisko attiecību. Tiesa šo uzdevumu nav izpildījusi.

SIA „Valmieras Namsaimnieks", pamatojoties uz 2012.gada 29.oktobra „Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas koplīgumu" (turpmāk – pārvaldīšanas koplīgums), ir pienākums veikt daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese/, pārvaldīšanu atbilstoši pārvaldīšanas koplīguma noteikumiem, dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumiem un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Pārvaldniece, pildot ar līgumu doto uzdevumu mājas pārvaldīšanā, faktiski rīkojas dzīvokļu īpašnieku kopības interesēs kā tās vietniece, citiem vārdiem pilnvarniece. Pilnvarojums attiecas uz darbībām, kas nodrošina dzīvokļu īpašnieku kopības dotā uzdevuma izpildi un ir ar to aprobežots, kā to noteic pārvaldīšanas koplīguma 1.1.punkts.

Lietā nepastāv strīds par faktu, ka prasītājs, lai arī, pēc paša vārdiem, labu nodomu vadīts, ūdens patēriņa skaitītāja pievienojuma vietas nodrošinājumu pats vai ar trešās personas palīdzību noņēmis, par to neinformējot pārvaldnieci.

Lietā ir celta dzīvokļu īpašnieku kopības viena dalībnieka personiska (saistībtiesiska) prasība pret apsaimniekotāju par tās pienākumu veikt pārrēķinu, tāpēc tiesai bija jāatbild uz jautājumu, vai apsaimniekotāja ārpus pilnvarojuma un pretēji noteiktajai kārtībai noteikusi prasītāja saistības apmēru, vai tomēr atbildējas uzdotie apstākļi un aprēķins atbilst dzīvokļu īpašnieku kopības noteiktajai un ilgā laika posmā piemērotajai kārtībai. Tā vietā tiesa dzīvokļu īpašnieku kopības 2014.gada 30.septembra lēmumu atzinusi par pretrunīgu, to nepiemērojot.

Ir pamatots kasācijas sūdzības arguments, ka tiesa ārpus prasības robežām vērtējusi dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma tiesiskumu, lai gan šāda prasība lietā atbilstoši Dzīvokļu īpašuma likuma 16.panta ceturtajai daļai nav celta, turklāt šādā prasībā pārvaldniece nevar būt atbildētāja. Tiesa pilnībā ignorējusi atbildētājas argumentu, ka prasītājs kā dzīvokļa īpašnieks ir balsojis „par" kopības 2014.gada 30.septembra lēmumu, tāpēc spriedumā arī iztrūkst pamatojums tam, kāpēc prasītājam dzīvokļu īpašnieku vienošanās, kas izteikta lēmuma formā, nebūtu jāpilda.

Var piekrist tiesas secinājumam, ka lietā nav pierādījumu tam, ka tieši šādu ūdens daudzumu prasītājs būtu patērējis, taču tādi pierādījumi arī nevar būt, jo samaksas apmērs bojāta (neesoša) nodrošinājuma dēļ tiek noteikts uz aprēķina pamata un tādējādi faktiskajam patēriņam nav nozīmes.

Tāpat pārbaudāmajā spriedumā tiesa atsaukusies uz Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumiem Nr.1013, lai gan, kā pareizi norādīts kasācijas sūdzībā, strīdus tiesisko attiecību tie neregulē. Atbilstoši šo noteikumu 2.punktam tie bija piemērojami līdz dienai, kad dzīvokļu īpašnieki pārņem dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesības un vienojas par kārtību, kādā tiek noteikta katra īpašnieka apmaksājamā daļa par saņemto pakalpojumu. Lietā nav strīda par to, ka dzīvokļu īpašnieki, savstarpēji vienojoties, šādu kārtību ir noteikuši ar kopības lēmumu 2014.gada 30.septembrī.

[7] Izskatot lietu ārpus prasības robežām, tiesa nav nodrošinājusi likumam atbilstošu procesuālo kārtību, kāda noteikta Civilprocesa likuma 426.pantā, kas varēja novest pie nepareizas lietas izspriešanas, tāpēc spriedums atceļams.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 458.panta otro daļu atmaksājama drošības nauda SIA „Valmieras Namsaimnieks".

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Senāts

nosprieda:

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2018.gada 21.septembra spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Atmaksāt SIA „Valmieras Namsaimnieks" drošības naudu 300 EUR (trīs simti *euro*).

Spriedums nav pārsūdzams.

Senators	I. Bisters
Senators	V. Maksimovs
Senatore	M. Senkāne